

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน: กรณีศึกษาหมู่บ้านดอยปุย ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (The Impacts of Tourism on Community : A Case study at Doi Pui)

ชื่อผู้เขียน นางสาว สุนิสา จันทร์รัตนโยธิน (Miss Sunisa Chanrattanayothin)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อ. ปัญญา เกตุทัต

ปี 2546

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นงานศึกษาทางมนุษยวิทยาที่ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนมังดอยปุย โดยการศึกษาวิจัยนี้ได้ใช้กรอบแนวความคิด 3 แนวคิด คือ การท่องเที่ยว ทุนวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลจากการศึกษาพบว่า เมื่อการท่องเที่ยวเข้าสู่หมู่บ้านดอยปุย ชาวบ้านเรียนรู้ที่จะนำลักษณะทางวัฒนธรรมของตนมาปรับเปลี่ยนเป็นสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการบริโภควัฒนธรรมที่แปลงแตกต่างจากตนเอง นั่นคือ ความเป็นมั่งและยังได้มีการจัดฉากนำเสนocommunity ที่เพื่อสร้างจุดดึงดูดให้แก่แหล่งท่องเที่ยวดอยปุยอีกด้วย สินค้าทางวัฒนธรรมในหมู่บ้านดอยปุยมีมากมาย เช่น เครื่องแต่งกายงานหัตถกรรม ของที่ระลึก ฯลฯ อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมมั่งมีได้นำไปเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมทั้งหมด เช่น พิธีศพ ลิ่งนี้แสดงว่า มั่งได้ระหว่างนักว่าสิ่งใดเป็นสินค้าที่ขายได้ และสิ่งใดขายไม่ได้ นอกจากนี้สินค้าทางวัฒนธรรมที่จำหน่ายอาจเป็นของในชุมชนหรือนำมายากลยอกซึ่งกันและกัน เช่น เครื่องแต่งกายในหมู่บ้านมีได้ถูกนำเสนอด้วยค่านิยมที่นั่น คนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ก็ได้มีการใช้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมั่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าขาย เช่นเดียวกับคนมั่ง

ยิ่งไปกว่านั้น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม ลิ่งแวดล้อมโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ซึ่งมีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านมีอาชีพมากมายเกี่ยวกับการทำให้มีรายได้มากขึ้น มีการขยายตัวด้านการลงทุน มีการสร้างประเพณีประดิษฐ์ มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาทของหญิงและชาย มีปัญหาสังคมและปัญหาขยะเกิดขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ ในส่วนท้ายของวิทยานิพนธ์นี้ได้กล่าวถึงศักยภาพความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของหมู่บ้านที่กำลังจะดำเนินการในอนาคต พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะบางประการเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการทำท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีหลักเกณฑ์พื้นฐานจากการรวมตัวกันขององค์กรประชาชนในระดับชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ความรู้ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น

Abstract

This thesis is an anthropological research studying impacts of tourism on Hmong Doi Pui community in the northern part of Thailand. The research applied three perspective frames including Tourism, Cultural Capital and Ecotourism.

The study shows that when tourism has entered the Doi Pui village, the villagers know how to adapt their cultural characteristics to be commercial commodities and services to respond tourist's needs in terms of consumption of culture that are different from their own, which in this cases in Hmong. Moreover, there is staging of authenticity in order to create attractions to Doi Pui as a main tourist attraction. There are several cultural commodities in Doi Pui village including traditional costumes, handicrafts, souvenirs, etc. However, not all Hmong culture has become cultural commodities for example the funeral. This can be implied that Hmong realize which of their culture can be either from the community or from the outside which are not directly related to Hmong culture and the sellers related them to Hmong authenticity in the village are not conducted only by Hmong, the outside of other ethnic groups also use Hmong cultural identity for commercial purposes as same as Hmong.

Furthermore, tourism also has impacts on the community in terms of economic aspects, social aspects and culture, directly and indirectly. These include both positive and negative impacts. Some of the positive effects are the fact that tourism creates job opportunities for the villagers which consequentially means the increase of villager's revenue, and also creates investment expansions. Negatives effects are included some changes in female-male status and role, social problems, and environmental problems such as garbage problem.

The concluding remark of this study suggested that sustainable tourism has a strong potential for community development in the near future. It recommended that the development of community tourism should be ecotourism which have basic principles emphasizing on participation among community members for the purpose of self-reliance and conservation of nature environment and human culture.